

OLIMPIADA DE LECTURĂ LECTURA CA ABILITATE DE VIAȚĂ-LAV
etapa județeană, 5 decembrie 2015

Secțiunea liceu - lector experimentat, nivelul 3 – clasele a IX-a și a X-a

Înainte de a răspunde la cerințele formulate, citește cu atenție următoarele precizări:

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- În cazul subiectelor care presupun încadrarea într-o limită de rânduri, vei numerota fiecare rând pe care îl vei scrie.
- În cazul cerințelor în care limita maximă de rânduri este precizată, nu se vor lua în considerare rândurile excedentare.
- Timpul de lucru este de 3 ore.

Citește cu atenție fiecare text, apoi cerințele și răspunde la fiecare dintre acestea.

SUBIECTUL I

30 de puncte

PRIETENI BUNI

de Jeffrey Archer

M-am trezit înaintea lui, simțindu-mă ușor tulburată, dar știam că nu era nimic de făcut în privința asta.

Am clipit și ochii mi s-au obișnuit imediat cu lumina difuză. Am ridicat capul și am privit lung întinderea de carne albă și nemișcată care zăcea lângă mine. Dacă ar face la fel de multă mișcare ca mine, n-ar mai avea pernițele alea, m-am gândit, fără pic de compasiune.

Roger s-a foit neliniștit și chiar s-a întors cu fața la mine, dar știam că nu se va trezi de-a binelea înainte ca ceasul deșteptător de lângă pat să înceapă să sune. Am stat o clipă în cumpănă dacă să mă culc la loc sau să mă scol și să-mi iau ceva de mâncare înainte ca el să se trezească. În cele din urmă m-am hotărât să stau pur și simplu întinsă pe jumătatea mea de pat, visând cu ochii deschiși, dar având grijă să nu-l deranjez. Când avea să deschidă, în sfârșit, ochii, intenționeam să mă prefac că mai dorm – astfel va sfârși prin a-mi pregăti el micul dejun. Am început să trec în revistă lucrurile care trebuiau făcute după ce el avea să plece la birou. Atâta timp cât eram acasă, pregătită să-l întâmpin când se întorcea de la serviciu, nu părea să-i pese ce făceam în timpul zilei.

Un mormăit ușor a venit dinspre jumătatea lui de pat. Sforăitul lui Roger nu m-a deranjat niciodată. Afecțiunea mea pentru el era neșarmurită și tot ce-mi doream era să pot găsi cuvinte pentru a i-o spune. De fapt, el a fost singurul bărbat pe care l-am apreciat într-adevăr. Uitându-mă la fața lui neabărbierită mi-am amintit că nu înfățișarea sa mă atrăsese în seara aceea, la local.

Prima dată l-am întâlnit pe Roger la *Cat and Whistle*, un local aflat la colțul cu Mafeking Road. S-ar putea spune că era localul nostru. El venea pe la opt, comanda o halbă de bere slabă și se ducea eu ea la o măsuță din colțul sălii, chiar în spatele panoului cu ținta. În majoritatea cazurilor, stătea singur, privind la săgețile care erau aruncate spre centrul țintei, dar care cel mai adesea nimereau doar unu sau cinci puncte – asta când nimereau. El nu juca niciodată și m-am întrebat de multe ori, din locul meu avantajat din spatele barului, dacă se temea să-și abandoneze locul favorit sau pur și simplu nu-l interesa sportul acela.

Apoi lucrurile s-au schimbat brusc pentru Roger – fără îndoială, după părerea lui, în bine – când într-o seară de primăvară timpurie o blondă pe nume Madeleine, care purta o haină din imitație de blană și bea un cocteil dublu de gin și vermut, s-a cocoțat pe taburetul de lângă el. N-o mai văzusem niciodată în cârciumă, dar era în mod evident cunoscută pe plan local, iar discuția banală de la bar m-a făcut să cred că povestea nu va dura prea mult. Vedeți, mergea vorba că ea căuta pe cineva al cărui orizont să se întindă dincolo de *Cat and Whistle*.

De fapt, aventura – dacă s-a ajuns vreodată la asta – a durat numai douăzeci de zile. Știu, pentru că le-am numărat. Apoi, într-o seară, s-au auzit voci ridicate și câteva capete s-au întors când ea a părăsit micul taburet tot atât de brusc cum îl ocupase. Ochii lui obosiți au urmărit-o îndreptându-se spre un alt loc liber la capătul barului, dar nu s-a arătat deloc surprins la plecarea ei și n-a făcut nicio încercare de a o urma.

leșirea ei a fost semnalul intrării mele. Am făcut aproape un salt din spatele barului și, mișcându-mă cât de repede îmi permitea demnitatea, câteva secunde mai târziu mă aflam pe taburetul vacant de lângă el. N-a comentat și desigur n-a făcut nicio încercare de a-mi oferi ceva de băut, dar unica privire pe care a aruncat-o în direcția mea nu sugera că m-ar considera o înlocuire chiar inacceptabilă. M-am uitat în jur să văd dacă mai avea cineva intenția să-mi uzurpe poziția. Bărbaților care stăteau în picioare în jurul țintei nu părea să le pese. Un triplu șaptesprezece, un doisprezece și un cinci păreau să le absoarbă atenția cu totul. M-am uitat spre bar să văd dacă șeful îmi observase absența, dar era ocupat cu primirea comenzilor. Am văzut că Madeleine sirota deja un pahar de șampanie din singura sticlă a localului, plătită de un străin. Blazerul lui modern cu piepți dubli și cravata cu dungi m-au convins că ea nu avea să-și mai bată capul cu Roger. Părea bine înșurubată, pentru cel puțin încă douăzeci de zile.

Am privit în sus spre Roger – știam cum îl cheamă de câtăva vreme, deși nu-l spusese niciodată pe nume și nu eram sigură că el mi-l știa pe al meu. Am început să-mi flutur genele într-un mod cam exagerat. Mă simțeam un pic stupidă, dar cel puțin asta a provocat un zâmbet ușor. S-a aplecat și mi-a atins obrazul, cu mâini surprinzător de delicate. Niciunul dintre noi n-a simțit nevoia să vorbească. Ne simțeam amândoi singuri și părea inutil să explicăm de ce. Am șezut tăcuți, el sorbind din când în când din bere, eu rearanjându-mi, la răstimpuri, picioarele, în timp ce câțiva metri mai încolo săgețile își urmau traiectoria nedeterminată.

Când barmanul strigă „Ultima comandă”, Roger dădu pe gât ce-i mai rămăsese din bere, în vreme ce jucătorii care trăgeau la țintă se grăbeau să încheie ceea ce trebuia să fie jocul final.

Nimeni n-a făcut niciun comentariu când am plecat împreună și am fost surprinsă că Roger n-a protestat deloc când l-am însoțit până la mica lui mașină decapotabilă. Știam exact unde locuiește, deoarece îl văzusem cu diferite ocazii așteptând în stația de autobuz din Dobson Street, într-un șir tăcut de pasageri matinali fără niciun chef. O dată chiar m-am rezemat de un zid din apropiere pentru a-i studia trăsăturile cu mai multă atenție. Era o față anonimă, aproape comună, dar avea cei mai calzi ochi și cel mai bun zâmbet pe care le observasem vreodată la un bărbat.

Singura mea neliniște era că nu părea conștient de existența mea, ci doar în mod constant preocupat, neavând ochi în fiecare seară și gânduri în fiecare dimineață decât pentru Madeleine. Cât o invidiam pe fata aia. Avea tot ce-mi doream eu – cu excepția unei haine de blană ca lumea, singurul lucru pe care mi-l lăsase maică-mea. De fapt, n-am niciun drept să fiu răutăcioasă cu Madeleine, căci nu se poate ca trecutul ei să fi fost mai întunecat decât al meu.

Toate acestea s-au petrecut acum mai bine de un an și, pentru a-mi dovedi devotamentul față de Roger, n-am mai intrat niciodată de atunci la *Cat and Whistle*. Părea s-o fi uitat pe Madeleine, căci n-a vorbit nici măcar o dată despre ea în fața mea. Un om neobișnuit – nu m-a întrebat nici el despre vreuna din relațiile mele din trecut.

Poate că ar fi trebuit s-o facă. Aș fi vrut să știe adevărul despre viața mea dinainte de a ne cunoaște, deși totul pare acum fără importanță. Vedeți, fusesem cea mai mică dintr-o familie cu patru copii, așa că rămâneam întotdeauna la urmă. Nu-mi cunoscusem niciodată tatăl, iar într-o seară, când am ajuns acasă, am descoperit că mama fugise cu altul. Tracy, una dintre surorile mele, m-a prevenit să nu aștept să se întoarcă. S-a dovedit că a avut dreptate, căci n-am mai văzut-o pe mama din ziua aceea. [...]

Rămasă orfană, am început să plutesc în derivă, încercând să fiu mereu cu un pas înaintea legii – ceea ce nu este atât de ușor atunci când n-ai întotdeauna unde să-ți așezi capul. Nu pot nici măcar să-mi amintesc cum am terminat-o cu Derek – dacă asta o fi fost numele lui adevărat. Derek, ale cărui senzuale trăsături întunecate ar fi atras orice femelă sensibilă, mi-a spus că fusese pe o navă comercială în ultimii trei ani. [...] I-am explicat că tot ce-mi doream era un cămin cald, hrană regulată și, poate, cu timpul, o familie a mea. Avu grijă ca una dintre dorințele mele să se îplinească, deoarece, la câteva săptămâni după ce m-a părăsit, am născut două gemene. Derek nu le-a văzut niciodată: se întorsese pe mare încă înainte de a-i putea spune că eram însărcinată. Nu avusese nevoie să-mi promită luna de pe cer; era atât de chipeș încât probabil știa că aveam să fiu a lui numai de dragul de a petrece o noapte frumoasă.

Am încercat să-mi cresc decent fetele, dar autoritățile au aflat, de data asta, și le-am pierdut pe amândouă. Mă întreb pe unde or fi acum. Dumnezeu știe. Sper numai că au ajuns într-o familie cumsecade. Cel puțin au moștenit înfățișarea irezistibilă a lui Derek, care nu poate decât să le fie de folos în viață. Asta-i încă un lucru despre care Roger nu va ști niciodată nimic. Încrederea lui totală nu face decât să-mi sporească sentimentul de vinovăție, iar acum nu sunt niciodată în stare să găsesc o cale pentru a-i spune adevărul.

După ce Derek s-a întors pe mare am fost singură aproape un an până să obțin o jumătate de normă la *Cat and Whistle*. Patronul era atât de meschin că nu mi-ar fi dat nici mâncarea și băutura dacă nu mi-aș fi respectat partea mea de înțelegere.

Roger obișnuia să vină cam o dată, poate de două ori pe săptămână, până s-o întâlnească pe blonda cu haina de blană jerpelită. După aceea, a venit în fiecare seară, până când ea s-a ridicat și l-a părăsit.

Am știut că e bărbatul perfect pentru mine prima dată când l-am auzit comandând o halbă de bere. Avea un glas atât de blând. În acele zile de început barmanițele flirtau cu el pe față, dar el nu arăta niciun interes pentru ele. Până când l-a agățat Madeleine nici n-am fost sigură că prefera femeile. Poate că la urma urmei ceea ce l-a atras la mine a fost înfățișarea mea androgenă.

Cred că eu trebuie să fi fost singura din cârciuma aia care căuta ceva mai de durată.

Și astfel, Roger mi-a dat voie să-mi petrec noaptea cu el. Îmi amintesc că s-a strecurat în baie să se dezbrace în timp ce eu mă odihneam pe ceea ce presupuneam că va fi jumătatea mea de pat. Din noaptea aceea nu mi-a mai cerut niciodată să plec, nu mai zic să mă dea afară. Este o relație fără pretenții. Nu știu să fi ridicat vreodată glasul sau să mă fi certat pe nedrept. Iertați-mi clișeul, dar o dată căzusem și eu în picioare.

Brr. Brr. Brr. Deșteptătorul ăla blestemat. Mi-am dorit să-l fi putut îngropa. Zgomotul va continua până când Roger se va hotărî să se miște. Odată am încercat să mă întind peste el și să opresc soneria aia infernală, dar n-am reușit decât să trântesc mașinăria pe podea, ceea ce l-a supărat mai tare chiar decât sunatul. A nu se repeta, am dedus. În cele din urmă o mână lungă a ieșit de sub pătură, și o palmă a căzut pe partea de sus a ceasului, iar îngrozitorul vacarm s-a potolit. Eu am un somn ușor, cea mai mică mișcare mă trezește. Dacă mi-ar fi cerut-o, aș fi putut să-l trezesc cu mult mai multă blândețe în fiecare dimineață. La urma urmei, metodele mele sunt tot atât de demne de încredere ca orice invenție făcută de om.

Pe jumătate treaz, Roger m-a îmbrățișat scurt înainte de a-mi masa spatele, ceea ce întotdeauna îmi provoca, în mod garantat, un zâmbet. Apoi a căscat, s-a întins și a declarat, ca în fiecare dimineață: „Trebuie să mă grăbesc, altfel întârzii la birou.” Presupun că unele femei ar fi fost enervate de previzibilul rutinei noastre de dimineață – nu și eu. Era o parte dintr-o viață care mă făcea să mă simt în siguranță la gândul că în sfârșit găsisem ceva care să merite.

Roger a reușit să-și bage picioarele greșit în papuci – întotdeauna o șansă de cincizeci la sută – înainte de a se târî până la baie. A ieșit cincisprezece minute mai târziu, așa cum făcea întotdeauna, arătând abia cu puțin mai bine decât atunci când intrase. M-am obișnuit cu ceea ce unii ar numi cusururile lui, de vreme ce el s-a învățat să-mi accepte mania curățeniei și nevoia de a mă simți în siguranță.

— Scularea, leneșo, a spus el muștrător, dar apoi nu a făcut decât să zâmbească atunci când eu m-am reinstalat, refuzând să părăsesc adâncitura caldă lăsată de corpul lui.

— Presupun că vrei să-ți pregătesc micul dejun înainte de a pleca la serviciu? a adăugat el în timp ce cobora pe scări.

Nu m-am obosit să răspund. Știam că în câteva clipe va deschide ușa din față și va lua ziarul de dimineață, vreo scrisoare și obișnuita noastră jumătate de kilogram de lapte. Fiind un om pe care te poți baza întotdeauna, el va pune ibricul la fiert, apoi se va duce în cămară, va umple un vas cu mâncarea mea preferată pentru micul dejun și va adăuga porția mea de lapte, lăsându-și lui numai atât cât să-i ajungă pentru două cești de cafea.

Aproape că puteam să anticipez secunda când micul dejun avea să fie gata. Mai întâi aveam să aud ibricul fierbând, câteva clipe mai târziu laptele avea să fie turnat, apoi în sfârșit se va auzi zgomotul unui scaun tras. Acesta era semnalul de care aveam nevoie pentru a mi se confirma că era timpul să mă duc lângă el.

Mi-am întins încet picioarele, observând că unghiile necesitau puțină atenție. Mă hotărâsem deja să nu încep să mă spăl ca lumea până nu pleca el la serviciu. Am auzit zgomotul scaunului tras pe linoleumul din bucătărie. M-am simțit atât de fericită încât literalmente am sărit din pat și am ieșit prin ușa deschisă. Câteva secunde mai târziu mă aflam jos, la parter. Deși el luase deja prima înghițitură de fulgi de porumb, s-a oprit din mâncat în clipa în care m-a văzut.

— Drăguț din partea ta că ai venit, a spus cu un zâmbet larg.

Am pășit spre el și m-am uitat în sus așteptând. El s-a aplecat și mi-a pus castronașul în față. Am început să lipăi fericită laptele, dând din coadă într-o parte și-n alta.

E o legendă că dăm din coadă numai când suntem supărate.

Traducere de Luana Schidu

A. (4 puncte: 1 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Scrie, pe foaia de concurs, litera corespunzătoare răspunsului corect.

1. Personajul-narator este:

- a. o femeie;
- b. o leoaică;
- c. o pisică;
- d. o șopârlă.

2. Jocul practicat de clienții localului *Cat and Whistle* este:

- a. biliard;
- b. darts;
- c. fotbal;
- d. table.

3. Mijlocul de transport folosit uneori de Roger dimineața este:

- a. autobuzul;
- b. mașina decapotabilă;
- c. metroul;
- d. trenul.

4. Personajul-narator o invidiază pe Madeleine deoarece aceasta:

- a. are o haină din imitație de blană;
- b. are tot ce își dorește personajul-narator;
- c. are un trecut la fel de întunecat ca al ei;
- d. bea un cocteil dublu de gin și vermut.

B. (4 puncte: 0,5 p. pentru fiecare idee plasată corect)

Stabilește ordinea logică și temporală a următoarelor idei principale ale textului, apoi notează pe foaia de concurs doar cifrele corespunzătoare acestora, într-o casetă similară celei de mai jos:

--	--	--	--	--	--	--	--

- 1. Ceasul începe să sune.
- 2. Personajul-narator doarme în același pat cu Roger.
- 3. Personajul-narator îl remarcă pe Roger la localul *Cat and Whistle*.
- 4. Personajul-narator primește micul dejun.
- 5. Personajul-narator se așază pe taburetul de lângă Roger.
- 6. Roger iese de la baie după cincisprezece minute.
- 7. Roger pleacă acasă după ce dă pe gât berea.
- 8. Roger și Madeleine se despart.

C. (12 puncte: 3 puncte pentru răspunsul corect la fiecare din cerințe)

Răspunde, pe foaia de concurs, formulând enunțuri, la fiecare din următoarele cerințe:

- 1. Menționează trei aspecte fizice ale lui Roger sesizate de personajul-narator.
- 2. Precizează cu ce condiție primește personajul-narator mâncarea și băutura de la patronul localului.
- 3. Prezintă în ce constă rutina matinală a lui Roger.
- 4. În text există următoarea secvență:
„Din noaptea aceea nu mi-a mai cerut niciodată să plec, nu mai zic să mă dea afară. Este o relație fără pretenții. Nu știu să fi ridicat vreodată glasul sau să mă fi certat pe nedrept. Iertați-mi clișeul, dar o dată căzusem și eu în picioare.”

Explică, în cel mult 6 rânduri, în ce constă clișeul la care se face referire în ultimul enunț.

D. (10 puncte)

Unul dintre prietenii tăi a postat pe facebook următoarea afirmație: „Am citit povestirea *Prieteni buni* de Jeffrey Archer și abia la final mi-am dat seama cine este personajul-narator. Am recitit apoi textul și nu am găsit niciun indiciu. Voi?”

Redactează un text de cel mult 30 de rânduri care să reprezinte răspunsul tău la această postare. În redactarea textului vei avea în vedere evidențierea a cinci indicii prezente în text.

SUBIECTUL al II-lea

20 de puncte

CE E ÎN NEREGULĂ CU SISTEMUL NOSTRU ALIMENTAR

Adaptare a discursului susținut de Birke Baehr la Conferința TEDx Next Generation, Asheville, 2010

Bună. Numele meu este Birke Baehr și am 11 ani. Am venit azi aici să vorbesc despre ce nu e în regulă cu sistemul nostru alimentar. În primul rând, aș dori să spun că sunt de-a dreptul uimit cât de ușor sunt influențați copiii să creadă toate reclamele de la TV și cam de peste tot unde te uiți. Corporațiile, am impresia, încearcă mereu să convingă copiii ca mine să-și convingă părinții să le cumpere lucruri care de fapt nu sunt bune pentru noi sau pentru planetă. Copiii mici, în mod special, sunt atrași de ambalajele colorate și jucăriile din plastic. Trebuie să recunosc, eram unul din ei. Și mai credeam și că toată mâncarea noastră provine din aceste ferme mici și drăguțe unde porcii se rostogolesc în mocirlă și vacile pasc iarbă toată ziua.

Am descoperit că acest lucru nu-i adevărat. Am început să mă documentez pe internet, din cărți și din filmele documentare, în călătoriile cu familia mea. Am descoperit partea obscură a sistemului alimentar industrializat. În primul rând, există semințe și organisme modificate genetic. Adică o sămânță este manipulată în laborator să facă ceva ce nu era destinată să facă în mod natural – cum ar fi prelevarea ADN-ului unui pește și introducerea lui în ADN-ul unei roșii. [...] Semințele sunt apoi plantate, apoi cresc. S-a demonstrat că mâncarea produsă astfel cauzează cancer și alte probleme cobailor, iar oamenii consumă hrană produsă în acest mod din 1990. Și majoritatea nici măcar nu știu asta. Știați că șoarecii care au mâncat porumb modificat genetic au dezvoltat semne de toxicitate la ficat și rinichi? Acestea includ inflamații, leziuni și creștere în greutate a rinichilor. Aproape tot porumbul pe care îl mâncăm este într-un fel modificat genetic. Și dați-mi voie să vă spun, porumbul este în orice. [...]

Fermierii obișnuiți folosesc îngrășăminte chimice obținute din combustibili fosili pe care le amestecă cu solul pentru a face plantele să crească. Fac acest lucru deoarece au sărăcit solul de toate substanțele nutritive cultivând mereu același tip de cultură. Apoi, mai grav, alte chimicale dăunătoare sunt pulverizate pe fructe și legume, precum pesticide și ierbicide, pentru a omorî buruienile și insectele. Când plouă, aceste chimicale se infiltrează în pământ, sau se scurg în canalele noastre, otrăvind-ne apa. Apoi ne iradiază mâncarea încercând s-o facă să reziste mai mult, pentru a putea călători mii de mile, către supermarketuri. (...)

Vreau să știți că putem cu toții să schimbăm lucrurile făcând alegeri diferite, cumpărându-ne alimentele direct de la fermierii locali sau de la vecinii noștri pe care îi cunoaștem dintotdeauna. Unii spun că alimentele locale sau organice sunt mai scumpe, dar e oare așa? Cu toate căte am învățat despre sistemul alimentar, mie mi se pare că fie plătim fermierul, fie plătim spitalul. Acum știu cu siguranță ce alternativă voi alege. Vreau să știți că există ferme, cum este cea a lui Bill Keener, Sequatchie Cove Farm din Tennessee, în care vacile mănâncă într-adevăr iarbă și porcii se rostogolesc în mocirlă, exact cum am crezut. Uneori merg la ferma lui Bill și fac voluntariat, pentru a vedea de aproape de unde provine carnea pe care o mâncăm. [...]

Cu puțin timp în urmă, unchiul meu mi-a zis că i-a oferit vărului meu de șase ani cereale. L-a întrebat dacă vrea fulgi prăjiți de ovăz organic sau fulgi îndulciți cu zahar -- știți, cea cu personajul de desene animate imprimat pe ambalaj. Vărul meu mai mic i-a spus tatălui său că preferă cerealele din fulgi de ovăz organic, pentru că Birke a spus că n-ar trebui să mănânce cereale strălucitoare. Și astfel, prieteni, putem face o schimbare cu câte un copil pe rând.

Așadar data viitoare când sunteți la alimentară, gândiți local, alegeți produse organice, cunoașteți-vă fermierul și cunoașteți-vă mâncarea. Vă mulțumesc.

Traducere de Irina Caragea, revăzută de Ariana Bleau-Lugo

A. (10 puncte: 2 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Formulează, sub formă de enunțuri, răspunsuri la fiecare din următoarele cerințe, raportându-te la textul citat:

1. Notează două surse de documentare la care Birke Baehr apelează în demersul său de a obține informații despre sistemul alimentar.
2. Precizează motivul pentru care fermierii apelează la fertilizarea solului cu îngrășăminte chimice.
3. Menționează două semne de toxicitate care apar la șoarecii care au mâncat porumb modificat genetic.
4. Explică prin ce se realizează simetria dintre primul și penultimul paragraf al textului.
5. Prezintă, în cel mult 6 rânduri, semnificația secvenței: „Unii spun că alimentele locale sau organice sunt mai scumpe, dar e oare așa? Cu toate căte am învățat despre sistemul alimentar, mie mi se pare că fie plătim fermierul, fie plătim spitalul.”

B. (10 puncte)

Care este opinia ta despre puterea copiilor de a schimba comportamentele adulților?

Redactează un text de cel mult 20 de rânduri în care să-ți motivezi răspunsul.

SUBIECTUL al III-lea 10 puncte (câte 2 puncte pentru cerințele 1-3; 3 puncte pentru cerința 4)

Privește cu atenție imaginea de mai jos, apoi răspunde la următoarele cerințe:

1. Menționează două greșeli/abateri identificate din textul scris în partea de jos a imaginii.
2. Precizează sensul cuvântului compus scris cu caractere mai mari în partea de jos a imaginii.
3. Explică semnificația mesajului scris.
4. Prezintă, în cel mult 10 rânduri, mesajul pe care îl transmite reprezentarea grafică din cadrul imaginii date.

